3.4.2018
Dnro 509/00.08/2017

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite Maa- ja metsätalousvaliokunta keskiviikko 04.04.2018 klo 09:00 / HE 14/2018 vp / Asiantuntijapyyntö

KIRJALLINEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE MAAKUNTAUUDISTUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOA SEKÄ VALTION LUPA-, OHJAUS- JA VALVONTATEHTÄVIEN UUDELLEENORGANISOINTIA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Yleistä

Hallituksen esitys liittyy eduskunnalle 2.3.2017 annettuun hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Esityksellä toteutettaisiin ehdotetun maakuntalain 6 §:n 1 momentin 5-8, 10–13, 16–22 ja 25–26 kohdissa sekä maakuntalain 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien sekä eräiden muiden tehtävien siirto valtiolta ja kunnilta maakunnille.

Esitykseen sisältyvät lisäksi ehdotukset valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisoimiseksi. Esityksellä perustettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto, jolle koottaisiin pääosa lakkautettavaksi ehdotettavien aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä osa lakkautettavaksi ehdotettavien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä. Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi toimivallaltaan valtakunnallinen ja tehtäviltään monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaisi alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Virastotyypiltään Valtion lupa- ja valvontavirasto olisi uudenlainen valtioneuvoston alainen ja sitä ohjaavien ministeriöiden yhteinen virasto.

Esitykseen sisältyvien palvelujen ja tehtävien järjestämisvastuu siirtyisi maakunnille vuoden 2020 alusta. Myös ehdotetut valtionhallinnon organisaatiomuutokset ja Valtion lupa- ja valvontaviraston perustaminen toteutettaisiin vuoden 2020 alusta.

Suomen metsäkeskuksen lausunto

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle maakuntauudistuksen lainsäädännöstä. Lausunto keskittyy niihin lainsäädännön muutoksiin, jotka koskevat Suomen metsäkeskuksen (jatkossa Metsäkeskus) tehtäväaluetta.

Metsäkeskus on seurannut maakuntauudistuksen valmistelua tiiviisti ja on myös antanut lausuntonsa lakiuudistusten valmistelun eri vaiheissa valmistelussa käytettäväksi. Vaikka maakuntauudistuksen lainsäädäntömuutokset koskevat vain pieneltä osalta sen toimintaa, muuttaa uusien maakuntien rakentaminen aluekehityksen ja kasvupalvelujen kokonaisuutta merkittävästi. Metsäkes-

kuksella on ollut alueilla hyvä yhteistyö maakuntien liittojen, ELY-keskusten ja muiden uudistuksessa uusiin organisaatioihin siirtyvien tahojen kanssa. Keskeisinä yhteistyön alueina ovat olleet aluekehitys ja maakunnan suunnittelu, ympäristö, liikenne, kaavoitus ja kasvupalvelut.

Metsäkeskuksen tavoitteena on maakuntauudistuksen edetessä rakentaa mahdollisimman hyvin toimiva kumppanuus näissä teemoissa myös uusien maakuntien kanssa.

Aluekehitys ja kasvupalvelut

Metsäkeskus hakee yhteistyötä maakunnissa uusien maakuntastrategioiden laatimisessa, koska metsäbiotalouden merkitys maakunnissa näyttää vain kasvavan. Metsäkeskuksella on lakisääteinen tehtävä laatia alueelliset metsäohjelmat, jotka hyväksytään alueellisissa metsäneuvostoissa. Alueellisia metsäohjelmia ja metsäneuvostoja on mahdollista ja perusteltua hyödyntää paikallisten metsäsektorin sidosryhmien äänenä maakuntastrategioiden ja –ohjelmien laadinnassa sekä metsäbiotalouden tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä. Tämä tukisi myös yhteistyötä, kustannustehokkuutta ja eri hallinnonalojen toimenpiteiden samansuuntaisuutta ja vaikuttavuutta. Metsäkeskuksen yritysohjelman kautta metsäbiotalouden yritykset osaavat hyödyntää maakuntien tarjoamia yritys- ja kasvupalveluja.

Ympäristö

Metsäkeskus rakentaa toimintamallia yhdessä ympäristöhallinnon kanssa metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi talousmetsissä. Valtakunnallinen toimintamalli tulee koskemaan uhanalaisia metsälajeja koskevaa tiedon siirtoa ja käyttöä metsätaloudessa. Maakunnan tehtävänä on metsäluonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvä yhteistyö, neuvonta ja koulutus, hoito-ohjeiden ja muun neuvonta-aineiston tuottaminen yhteistyössä metsäsektorin kanssa sekä rahoitusmahdollisuuksien tunnetuksi tekeminen. Kaavaillun toimintamallin mukaisesti Metsäkeskus lähettää oikeusharkintaiset, luonnonsuojelulain mukaisia toimia edellyttävät (metsälaki 7 a §, 14 b §, muut yleisesti metsälain 2§:n perusteella lähetettävät) metsänkäyttöilmoitukset Luovaan. Luova arvioi edellyttääkö ilmoitus luonnonsuojelulain mukaisia toimia ja ilmoittaa maakunnalle, jos asia kuuluu edistämisasiana maakunnalle. Jatkossa tavoitteena on sopia tarkemmin ympäristöhallinnon ja Metsäkeskuksen kesken yhtenäisistä toimintatavoista metsäkäyttöilmoitusten käsittelylle.

Metsäkeskus toteuttaa lisäksi luonnonsuojelua ja –hoitoa sekä niiden kehittämistä yhteistyössä maakuntien sekä lupa- ja valvontaviraston Luovan kanssa mm. METSO-ohjelman toteutuksessa, vesien suojelussa sekä luonnonhoidon edistämisessä.

Liikenne

Metsäkeskuksen tavoitteena on, että metsä- ja muiden yksityisteiden kehittäminen sekä liikennejärjestelmien suunnittelu ja tienpito toteutetaan kokonaisuutena metsäkuljetusten tarpeet huomioiden yhteistyössä maakuntien kanssa. Tähän kuuluisi mm. metsä- ja yksityisteiden kehittäminen ja hallinto, liikennejärjestelmien suunnittelu sekä tienpito.

Kaavoitus

Metsäkeskuksen tavoitteena on, että se kutsutaan mukaan maakuntien maakuntakaavoitusta koskeviin viranomaisneuvotteluihin sekä myös kuntien yleiskaavoitusta koskevaan työhön. Suomen maa-alasta 86% on metsää, joten kaavoilla on usein merkittäviä metsätalousvaikutuksia ja toisaalta metsäkeskuksella on runsaasti tietoa metsäluonnosta ja sillä on myös työkaluja arvioida kaavoituksen vaikutuksia aluetalouteen.

Muutokset Suomen metsäkeskusta koskevassa lainsäädännössä ja Metsäkeskuksen arvio niiden vaikutuksesta metsäalaan

Vesilaki

31 §.Ojitustoimituksenvireilletulo. Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että ojitustoimitusta haettaisiin valtion valvontaviranomaisen sijasta maakunnalta.

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti maakunnalta. Maakunnan on annettava määräys ojitustoimituksen pitämiseen maakunnan palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (toimitusmies). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

Metsäkeskus: Maakunnallinen asiantuntemus ja alueellisten erityispiirteiden tuntemus vesilain ja ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisen tehtävissä puoltaa muutosta.

Metsälaki

7 a §.Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi, joka toimisi luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena.

14 b §.Menettely liito-oravailmoituksesta. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

7 a §

Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus

Maanomistaja on velvollinen luovuttaessaan hakkuuoikeuden ilmoittamaan hakkuuoikeuden ostajalle metsänkäyttöilmoitukseen merkitsemänsä tiedot hakkuussa huomioon otettavista 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista erityisen tärkeistä elinympäristöistä. Jos maanomistajan edustaja tekee metsänkäyttöilmoituksen, häntä koskee vastaava ilmoitusvelvollisuus.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi maanomistajalle, tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle, jos metsäkeskukselle on toimitettu metsänkäyttöilmoitus, johon sisältyvällä käsittelyalueella tai sen läheisyydessä on tai sitä koskee metsäkeskuksen tiedossa oleva:

1) 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö;

2) luonnonsuojelulaissa tarkoitettua erityisesti suojeltavan lajin tai suojellun luontotyypin esiintymää koskeva päätös;

3) Natura 2000 -verkostoon sisältyvä alue; tai

4) muu vastaava viranomaisen toimittamaan päätökseen perustuva kohde.

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnalle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

Maanomistajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava metsäkeskukselta saamansa 2 momentissa tarkoitetut tiedot hakkuuoikeuden haltijalle.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkäyttöilmoitus kohdistuu Valtion lupa- ja valvontaviraston metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä Valtion lupa- ja valvontavirastolle, maakunnalle, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

Metsäkeskus: Metsäkeskuksella on meneillään toimintamalin luominen ympäristöhallinnon kanssa tämän toimeenpanemiseksi.

Yhteismetsälaki

37 §.Pantinhaltijan aseman turvaaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen Valtion lupa- ja valvontavirastoon, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, Valtion lupa- ja valvontaviraston on jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaaressa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Metsäkeskus: Ei kommenttia.

Riistavahinkolaki

49 §.Maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävä. Pykälän 1 ja 2 momentissa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset muutettaisiin maakunnaksi ja metsäkeskukset Suomen metsäkeskukseksi.

47 §

Muutoksenhaku

Maakunnan, Suomen metsäkeskuksen, Maaseutuviraston ja Valtiokonttorin päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee korvauksen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maa- ja metsätalousministeriön tekemään valtionapupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin valtionavustuslaissa säädetään.

49 §

Maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa maakunnan, Suomen metsäkeskuksen ja Maaseutuviraston toimintaa niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada maakunnalta, Suomen metsäkeskukselta ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käyttö- ja seurantatietoja ja tehdä tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeuteen ja tarkastusten suorittamiseen sovelletaan valtionavustuslain 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maakunnalta, Suomen metsäkeskukselta ja Maaseutuvirastolta sellaisia tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

Metsäkeskus: Ei kommenttia.

Laki Suomen metsäkeskuksesta

6 §. Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Valtion lupa- ja valvontavirastoksi.

Lisäksi pykälän 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikköä koskevat maininnat muutettaisiin metsäkeskukseksi. Vuoden 2017 alusta on tullut voimaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (1326/2016), jolla on poistettu yksikkörakenne metsäkeskuksesta. Tämän muutoksen vuoksi metsäkeskuksessa ei ole enää julkisen palvelun yksikköä.

9 §.Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa maakunnan liitot muutettaisiin maakunniksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Valtion lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikköä koskeva maininta muutettaisiin metsäkeskukseksi samoin perustein kuin edellä 6 §:ssä.

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Maakunnallisen metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan yhteistyön edistämiseksi perustetaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostoon kuuluu enintään 15 jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentä. Metsäneuvoston asettaa maa- ja metsätalousministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan metsäkeskuksen esityksen perusteella. Metsäneuvoston kokoonpanoa on mahdollista laajentaa kesken

sen toimikauden enimmäiskokoon asti. Metsäneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Metsäneuvoston jäsenten on edustettava laaja-alaisesti maakunnan metsään perustuvien elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeistä asiantuntemusta. Metsäneuvoston asettamisessa tulee myös ottaa huomioon alueella asuvat metsänomistajat.

Metsäneuvoston tehtävänä on:

1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen, maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

2) laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista;

3) antaa metsäkeskuksen johtokunnalle lausunto kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamistarpeesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

4) edistää metsätalouden alueellista yhteistoimintaa ja toiminnallista yhteistyötä sekä metsiin perustuvia elinkeinoja yhteistyössä alueellisten ja maakunnallisten elinkeinotoimintaa edistävien organisaatioiden ja toimielinten kanssa;

5) seurata ja ottaa kantaa lakisääteiseen maakunnan suunnitteluun ja muihin metsäsektorin kannalta tärkeisiin alueellisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin;

6) ylläpitää metsätalouden näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä tehdä aloitteita metsiin liittyvien elinkeinojen kehittämisessä.

Maakunnallisen metsäneuvoston asettamisesta, varajäsenistä ja muista metsäneuvostoa koskevista tarpeellisista asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoa metsäkeskuksen toimintaa;

2) päättää metsäkeskuksen yleisistä strategisista neuvottelutavoitteista maa- ja metsätalousministeriön kanssa käytäviä tulosneuvotteluja varten;

3) päättää metsäkeskuksen, maakuntien ja Valtion lupa- ja valvontaviraston strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

4) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä vahvistaa vuotuinen talousarvio;

5) vahvistaa metsäkeskuksen työjärjestys;

6) tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esitys kestävän metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien valtion tukien kohdentamisesta eri toimenpiteille ja kyseisen määrärahan tarpeesta;

7) vastata siitä, että metsäkeskuksen varainhoidon ja kirjanpidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;

8) päättää kiinteistön, toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muun arvoltaan merkittävän omaisuuden myynnistä ja ostosta, metsäkeskuksen toimivallan puitteissa omaisuuden kiinnittämisestä ja vakuuden antamisesta sekä muusta taloudellisesti merkittävästä asiasta;

9) vahvistaa metsäkeskuksen tilinpäätös ja hyväksyä toimintakertomus;

10) tehdä esityksiä metsäpolitiikkaan kuuluvista kysymyksistä maa- ja metsätalousministeriölle;

11) käsitellä muut metsäkeskuksen toiminnan kannalta merkittävät asiat.

Johtokunta osallistuu tässä laissa tarkoitettujen julkisen vallan käyttöä koskevien asioiden hoitamiseen vain näiden tehtävien hoitoon tarkoitettujen varojen käytön osalta.

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävien tarkemmasta järjestämisestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskus: Ei kommenttia.

Laki maaseudun kehittämisohjelmien hallinnoinnista

5 §. Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma. Alueellisen kehittämissuunnitelman on tähän mennessä laatinut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset kukin toimialueellaan. Vastedes kehittämissuunnitelman laativat maakunnat. Muutos on lähinnä tekninen ja koskee 1 momenttia.

7 §.Yhteistoiminta. Alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittaminen muiden alueella toteutettavien ohjelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa on kuulunut tähän mennessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Yhteensovittamistehtävä siirtyy maakunnalle. Samoin paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittaminen siirtyy maakunnalle yhteistyössä paikallisyhteisöjen kanssa. Muutos koskee pykälän 2 momenttia.

5 §

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat maakunnat kukin toimialueellaan.

Alueellisessa kehittämissuunnitelmassa tulee esittää alueellinen kehittämisstrategia, toteuttamista tukevat painotukset ja valintakriteerit. Tarkemmat säännökset alueellisten kehittämissuunnitelmien sisällöstä ja rakenteesta sekä niiden laatimisessa ja muuttamisessa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Yhteistoiminta

Ohjelma, alueellinen kehittämissuunnitelma ja paikallinen kehittämisstrategia laaditaan yhteistyössä maaseudun kehittämisen kannalta tärkeiden toimijoiden kanssa. Jos kehittämistoimenpiteet liittyvät muiden ministeriöiden kuin maa- ja metsätalousministeriön toimialaan, ohjelma laaditaan yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu yleisasetuksen 5 artiklassa tarkoitetun kumppanuussopimuksen laadintaan.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Maakunnat vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittamisesta vastaavat 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut paikallisyhteisöt yhteistyössä maakunnan kanssa.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista toimijoista, yhteistyöstä tämän lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa sekä ohjelman, suunnitelman ja strategian yhteensovittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskus: Metsäkeskuksella on lakisääteinen tehtävä laatia alueelliset metsäohjelmat alueellisissa metsäneuvostoissa. Alueellisia metsäohjelmia ja metsäneuvostoja on syytä hyödyntää paikallisten metsäsektorin sidosryhmien äänenä maakuntastrategioiden ja –ohjelmien laadinnassa ja myös maaseudun kehittämisohjelmien laadinnassa metsäbiotalouden tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä. Tämä tukisi myös yhteistyötä, kustannustehokkuutta ja eri hallinnonalojen toimenpiteiden samansuuntaisuutta ja vaikuttavuutta.

Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki

25 §. Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Valtion lupa-, - ja valvontavirastoksi, joka toimisi luonnonsuojelulain mukaisena viranomaisena. Pykälässä tarkoitettu lausunto olisi lisäksi pyydettävä maakunnalta, koska maakuntien tehtäviin kuuluisi luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen.

25 §

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 9, 24, 29–35, 47–49, 55 ja 56 §:stä sekä 10 luvusta johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta ja maakunnalta. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman Valtion lupa- ja valvontaviraston ja maakunnanlausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä niille.

Metsäkeskus: Metsäkeskuksella on meneillään toimintamalin luominen ympäristöhallinnon kanssa tämän toimeenpanemiseksi.

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

6 §. Luonnonsuojelun hallinto.
Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin maininta koskien maakunnalle esitettäviä luonnonsuojelun edistämistehtäviä. Maakunnan tehtävänä olisi edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan.

6 §

Luonnonsuojelun hallinto

Luonnon- ja maisemansuojelun ylin ohjaus ja valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle.

Valtion lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on edistää ja valvoa luonnon- ja maisemansuojelua.

Maakunnan ja kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan.

Metsäkeskus: Metsäkeskus metsäluonnonhoidon asiantuntijana toivoo, että se jatkossakin toteuttaa luonnonsuojelua ja –hoitoa sekä niiden kehittämistä yhteistyössä maakuntien sekä lupa- ja valvontaviraston Luovan kanssa mm. METSO-ohjelman toteutuksessa, vesien suojelussa sekä luonnonhoidon edistämisessä.

Maankäyttö- ja rakennuslaki

66 § Viranomaisneuvottelu. Nykyisen pykälän 1 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on oltava yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja niihin ministeriöihin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lakkauttamisen vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriöiden lisäksi maakuntakaavaa laadittaessa olisi oltava yhteydessä niihin viranomaisiin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään.

Pykälän 3momenttia muutettaisiin siten, että maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta korvattaisiin maakunnalla ja muilla viranomaisilla, joiden toimialaa asia koskee.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä niihin ministeriöihin ja viranomaisiin, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään. Kyseisten ministeriöiden, viranomaisten sekä maakunnan kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

Maakunnan on maakuntakaavaa valmisteltaessa oltava yhteydessä kuntiin ja järjestettävä neuvottelu maakuntakaavan laadintaan liittyvien kunnan kehittämistavoitteiden toteamiseksi.

Valmisteltaessa sellaista muuta kaavaa kuin maakuntakaavaa, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä maakuntaan sekä niihin viranomaisiin, joiden toimialaa asia koskee. Kyseisten viranomaisten ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteamiseksi.

Viranomaisneuvottelusta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Metsäkeskus: Esitämme, että Metsäkeskus kutsutaan mukaan maakuntien maakuntakaavoitusta koskeviin viranomaisneuvotteluihin sekä myös kuntien yleiskaavoitusta koskeviin viranomaisneuvotteluihin. Suomen maa-alasta 86% on metsää, joten kaavoilla on usein merkittäviä metsätalousvaikutuksia ja toisaalta metsäkeskuksella on runsaasti tietoa metsäluonnosta ja myös työkaluja arvioida kaavoituksen vaikutuksia aluetalouteen.

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

14 §. Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin maakunniksi.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tarkennuksia siten, että yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa toteutettaisiin vähintään yhdessä vesienhoitoaluekohtaisessa yhteistyöryhmässä, jotta riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus voitaisiin järjestää eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Säännöksessä ei säädettäisi vesienhoitoalueen yhteistyöryhmien lukumäärästä. Maakunnat voisivat perustaa useamman yhteistyöryhmän vesienhoitoalueella. Lisäksi 1 momentissa ehdotetaan aikaisempaa kattavampaa sääntelyä yhteistyöryhmän tehtävistä siten, että yhteistyöryhmä osallistuisi vesienhoitosuunnitelman valmisteluun ja osaltaan edistäisi sen toimeenpanoa. Näin muodostuisi

perustuslain 80 §:n mukainen riittävä perussäännös asetukseen sisällytetyille tarkentaville säännöksille.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa

Maakuntien on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Vesienhoitoalueella tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä, joka osallistuu vesienhoitosuunnitelman valmisteluun ja osaltaan edistää sen toimeenpanoa. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman sisällön yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on maakuntien edustajista sekä maa- ja metsätalousministeriön nimeämästä kalatalouden edustajasta muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toiminnasta vastaavat maakunnat. Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympäristöministeriö.

Ehdotus vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi käsitellään ja yhteensovitetaan ohjausryhmässä.

Yhteensovittamisesta ja valmisteluasiakirjojen tiedoksi saattamisesta kansainvälisellä vesienhoitoalueella voidaan antaa määräyksiä Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmän ja ohjausryhmän kokoonpanoista, toimikausista ja tehtävistä.

Metsäkeskus: Metsäkeskuksella on runsaasti paikkatietoa ja osaamista erityisesti metsäojituksiin ja vesiensuojeluun liittyen. Siksi esitämme, että vesienhoitosuunnitelmien sisällön yhteensovittamista varten perustettavissa yhteistyöryhmissä ja ohjausryhmissä olisi mukana myös Metsäkeskuksen asiantuntijat.

Anssi Niskanen
elinkeinojohtaja
Suomen metsäkeskus

Liitteet

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta
Kirjaamo Metsäkeskus

Tiedoksi